

Veiledende plan for sykepleiepraksis: Commotio - barn

Dokumentplassering: 1.3.10-13	Godkjent dato: 09.11.2024	Revideres innen: 09.11.2026	Sist endret: 09.11.2024	Versjon: 1.00
---	-------------------------------------	---------------------------------------	-----------------------------------	-------------------------

Foretaksnivå/Generelle fagprosedyrer/Veiledende behandlingsplaner

ENDRINGER FRA FORRIGE VERSJON: Kunnskapsgrunnlag utgår i 2026

Utarbeidet av: SSHF Beate Matre, fagutviklingssykepleier BUA
SSA
Plan ID: <ikke styrt> Versjon: 1.0
Revideres innen dato: 2026

SSHF plan

Fagansvarlig SSHF: Beate Matre, fagsykepleier BUA SSA

Oppdatert dato: 2024

Oppdatert kunnskapsgrunnlag dato: 2023

FUNKSJONSOMRÅDER (FO)			
1.	Kommunikasjon/sanser	5.	Eliminasjon
2.	Kunnskap/utvikling/psykisk	6.	Hud/vev/sår
3.	Respirasjon/sirkulasjon	7.	Aktivitet/funksjonsstatus
4.	Ernæring/væske/elektrolyttbalanse	8.	Smerter/søvn/hvile/velvære
		9.	Seksualitet/reproduksjon
		10.	Sosialt/planlegging av utskriving
		11.	Åndelig/kulturell/livsstil
		12.	Annet/legedelegerte aktiviteter

FO	SCT	Sykepleiediagnose	SCT	Mål og Intervensjon	Spesifiser	Frekvens/situasjon	Referanse
	1402001	Frykt – relatert til	14851000202101	Ingen angst			
			449892005	Opplever trygghet			
			1149159005	Redusert fryktnivå			
			337971000202100	Håndtering av frykt	(spesifiser)		3
			443425001	Forberedelse til prosedyre			3
			445283009	Utlevering av informasjonsmateriell			6
				EKWeb «Hjernerystelse, informasjon til pasient og pårørende, Barne- og ungdomsavdelingen, SSHF» id 27704			
			287871000202106	samtale	Snakke gjennom hendelsesforløpet/traumet		
	14461000202100	Risiko for økt intrakranielt trykk-relatert til blødning	271720007	Normalt intrakranielt trykk			1,5,7,8
			1141705002	ingen blødning			
			304495004	overvåking av vitale tegn			1.5.6.7.8
				PEVS- skåring EKWeb: «PEVS-retningslinje for tidlig varslingsskår, Barne- og ungdomsposten BUA SSHF» id 47281			
			46973005	Blodtrykksmåling			

Utarbeidet av: SSHF, Beate Matre, fagutviklingssykepleier BUA SSA	Fagansvarlig: Beate Matre, fagutviklingssykepleier BUA SSA	Verifisert av: []	Godkjent av: På vegne av fagdirektøren Ole Bjørn Kittang	Dok.nr: D59285
---	--	----------------------	--	--------------------------

Dokument-id: I.3.10-13	Utarbeidet av: SSHF, Beate Matre, fagutviklingssykepleier BUA SSA	Fagansvarlig: Beate Matre, fagutviklingssykepleier BUA SSA	Godkjent dato: 09.11.2024	Godkjent av: På vegne av fagdirektøren Ole Bjørn Kittang	Revisjon: 1.00
----------------------------------	---	--	-------------------------------------	--	--------------------------

Foretaksnivå/Generelle fagprosedyrer/Veiledende behandlingsplaner

		182796001	Overvåking av intrakranielt trykk			1,5,7,8
		170190000	Undersøkelse av barn: fontanell			
			Følg EKWeb-prosedyren: «commotioregime, BUA, Barne-og ungdomspost» id 05867			
81763001	Risiko for skade – relatert til commotio	10028966	Ingen skade			
		275826003	Forebygging av skade	relatert til commotio		
		711107008	Behandling av skade	relatert til commotio cerebri		1,5,7,8
		225316001	Sengeleie	Heve hodeende til 30 grader		
		710978006	Minimering av stimuli i omgivelsene	spesifiser: eget rom, redusere støy, dempet belysning		
			Unngå aktivitet som anstrenger synet (TV, bøker, mobil. Nettbrett)			
		387421000202102	bistand til å balansere aktivitet og hvile			
		308447003	Henvisning til fysioterapeut			
704420006	Risiko for dehydrering- relatert til faste og/eller kvalme	278022001	Væskebalanse innenfor normalområdet			
		430147008	Overvåking av væskebalanse			
		710853006	vurdering av væskebalanse	Vurdering av behov for intravenøs væske		
		711006002	Måling av væskeinntak	føre drikkeliste		
		385747001	Håndtering av regulering av væskebalanse			
		113148007	Oppmuntring til drikke			
		103744005	Administrasjon av intravenøs væske Følg EK-prosedyre "Intravenøse medikamenter/infusjoner" ID 05448		Som forordnet	1,5,7
		386493006	Stell av intravenøs tilgang			1,5,7
			Inspisere innstikksted		daglig	
		410175003	Håndtering av kosthold			
		792805006	Faste			
422587007	Kvalme – relatert til commotio	162056003	Ingen kvalme			1,5,7,8,
		16161000202103	Redusert kvalme			
		10043694	Vurdere kvalme	Registrere oppkast (antall, mengde)		

Dokument-id: I.3.10-13	Utarbeidet av: SSHF, Beate Matre, fagutviklingssykepleier BUA SSA	Fagansvarlig: Beate Matre, fagutviklingssykepleier BUA SSA	Godkjent dato: 09.11.2024	Godkjent av: På vegne av fagdirektøren Ole Bjørn Kittang	Revisjon: 1.00
---------------------------	--	---	------------------------------	--	-------------------

Foretaksnivå/Generelle fagprosedyrer/Veiledende behandlingsplaner

		10005600	Redusere kvalme			
			Vurdere behov for kvalmestillende			
		477561000202108	Administrasjon av kvalmestillende			
416462003	Sår – spesifiser hvor	830130002	God sårtilheling			1,5,,7
		9501000202103	Tilfredsstillende sårtilheling			
		225395003	Vurdering av sår			
		10046412	Stell av åpent sår	Spesifiser sårprosedyre		
		10046034	Stell av lukket sår	Spesifiser sårprosedyre		
274663001	Akutt smerte – relatert til traume mot hodet	81765008	Ingen smerte			1,5,7
		816133002	Redusert smertefølelse,	Smerteskår under 4		
		225399009	Smertevurdering			
			EkWeb: "Smertevurdering og dokumentering" id:15566			
			Bruk smerteskåringsverktøy	spesifiser		
		10011660	Smertebehandling			
			Ikke- medikamentell smertelindring	spesifiser		
		52685006	Administrasjon av smertestillende	Spesifiser adm. måte		
704351003	Risiko for svekket familiemestring - spesifiser	1141941008	Tilfredsstillende mestring hos pårørende			6
		304564008	informering av pårørende			
			EKWeb «Hjennrystelse, informasjon til pasient og pårørende, Barne- og ungdomsavdelingen, SSHF» id:27704	Informere om forventet sykdomsforløp ved bruk av prosedyre		
		243115004	Støtte pårørende			
			Avlaste foresatte			
		347381000202101	Pårørendesamtale, relatert til hendelse/skade			
		308440001	Henvising til sosialarbeider - Sosionom			
77151000202109	lvareta barn som pårørende	1141941008	Tilfredsstillende mestring hos pårørende	relatert til søsken		6
		243117007	Støtte til søsken			
			EkWeb Barn som pårørende - arbeidet -			

		Veiledende plan for sykepleiepraksis: Commotio - barn			Side: 4 Av: 10
Dokument-id: I.3.10-13	Utarbeidet av: SSHF, Beate Matre, fagutviklingssykepleier BUA SSA	Fagansvarlig: Beate Matre, fagutviklingssykepleier BUA SSA	Godkjent dato: 09.11.2024	Godkjent av: På vegne av fagdirektøren Ole Bjørn Kittang	Revisjon: 1.00

Foretaksnivå/Generelle fagprosedyrer/Veiledende behandlingsplaner

			fremgangsmåten id 58479			
		10007499	Tilrettelegging for besøk, relatert til søsken			
			Innhente samtykke, fra foreldrene EkWeb: "Barn som pårørende- Samtykkeerklæring" Id: 15122			
			Se annen VP: Barn som pårørende			
371754007	Utskrivningsplanlegging	430567009	klar for utskrivelse			
		10006016	Utskrivningsplanlegging			
		(1155839009)	tilrettelegging for aktivitet i dagliglivet	Dele ut bekreftelser, spesifiser (for eksempel Skoletaxi, fritak fra gym, legeerklæring o.l)		

Referanser

1. Monica S Vavilala, MD, Robert C Tasker, MBBS, MD Randolph, MD, MSc Deputy, Severe traumatic brain injury in children: Initial evaluation and management. I: UpToDate, versjon fra August 2023, hentet 13.12.23. [Severe traumatic brain injury \(TBI\) in children: Initial evaluation and management - UpToDate](#)
2. NICE Guideline (NG232); Head injury: assessment and early management,] Publisert; Mai 2023 [Overview | Head injury: assessment and early management | Guidance | NICE](#)
3. Prosedyre «Psykososial preoperativ forberedelse av barn 0 - 18 år», [eHåndbok - Psykososial preoperativ forberedelse av barn 0 - 18 år \(ous-hf.no\)](#)
4. Ramona Astrand, Christina Rosenlund and Johan Undén³, for the Scandinavian Neurotrauma Committee (SNC), *Scandinavian guidelines for initial management of minor and moderate head trauma in children*, BMC Medicine (2016) 14:33: <https://bmcmmedicine.biomedcentral.com/track/pdf/10.1186/s12916-016-0574-x>
5. Sara Schutzman, MD Section, Minor head trauma in infants and children: Management. I : UpToDate, Versjon fra 11. September 2023, 2019, hentet 13.12.23 . [Minor head trauma in infants and children: Management - UpToDate](#)
6. Smith, Nathalie m-fl. "Assessing minor Head Injury in Pediatric Patients", CHINAL Nursing Guide, Mai 2023. [Assessing Minor Head Injury in Pediatric Patients: NRC Plus \(ebscohost.com\)](#)
7. William P Meehan, Michael J O'Brien. Concussion in children and adolescents: Management. I: UpToDate ,versjon Juni 2023, Hentet 13.12.23 [Concussion in children and adolescents: Management - UpToDate](#)

		Veiledende plan for sykepleiepraksis: Commotio - barn			Side: 5 Av: 10
Dokument-id: I.3.10-13	Utarbeidet av: SSHF, Beate Matre, fagutviklingssykepleier BUA SSA	Fagansvarlig: Beate Matre, fagutviklingssykepleier BUA SSA	Godkjent dato: 09.11.2024	Godkjent av: På vegne av fagdirektøren Ole Bjørn Kittang	Revisjon: 1.00

Foretaksnivå/Generelle fagprosedyrer/Veiledende behandlingsplaner

8. Alysia Gilreath-Osoff, Darcie Webb m.fl . *Managing Traumatic Brain Injury in Pediatric Patients*, CINAHL nursing Guide, februar 2023 [Managing Traumatic Brain Injury in Pediatric Patients: NRC Plus \(ebscohost.com\)](https://ebscohost.com)

Metoderapport

AVGRENSNING OG FORMÅL	
1	Overordnede mål for VP: Sikre at barn opp til 18 år utsatt for hodetraume/commotio mottar kunnskapsbasert sykepleie ved hjelp av kunnskapsbasert veiledende behandlingsplan
2	Hvem gjelder VP for (populasjon, pasient): Den veiledende behandlingsplanen gjelder for alle barn opp til 18 år utsatt for hodetraume/commotio
INVOLVERING AV INTERESSEENTER	
3	Navn, tittel og arbeidssted på medlemmer av arbeidsgruppen som har utarbeidet VP-en: <ul style="list-style-type: none"> • Åse Ribe Johansen, kvalitetskoordinator/ fagsykepleier, Barne- og ungdomsavd, SSA • Unni Hinna, kvalitetskoordinator, BUA, SSK • Beate Matre, Fagsykepleier, Barne- og ungdomsavd, SSA. • Hilde Nyman, fagsykepleier, Nyfødt intensiv SSK • Marianne Rønnekleiv, Fagsykepleier, Barne- og ungdomsavd, SSK • Mona Omdal, Fagsykepleier, Barne- og ungdomsavd.SSK
4	Synspunkter og preferanser fra målgruppen som VP-en gjelder for: Nei
METODISK NØYAKTIGHET	
5	Systematiske metoder ble benyttet for å søke etter kunnskapsgrunnlaget: Har brukt skjemaet «dokumentasjon av litteratursøk for fagprosedyrer» som ligger på Helsebiblioteket for å gjøre søk systematisk. Fikk relevante treff i UpToDate og BMJ Best Practice. Dette var treff på retningslinjer. Det er ingen nasjonale veiledende behandlingslinjer i forhold til barn og kramper, og heller ingen allerede kunnskapsbaserte veiledende behandlingslinjer laget ved OUS. Litteratursøk: <ul style="list-style-type: none"> • Fant ingen aktuelle treff på fagprosedyrer.no eller helsedirektoratet • UpToDate: Treff på 2 gode retningslinjer
6	Kriterier for utvelgelse av kunnskapsgrunnlaget er: <ul style="list-style-type: none"> • Pasientgruppe: Barn, ungdom og unge voksne • Diagnose: hodetraume/commotio • Språk: norsk og engelsk
7	Styrker og svakheter ved kunnskapsgrunnlaget: De store retningslinjene har ikke ett sykepleie-fokus, men er mer medisinsk rettet
8	VP er blitt vurdert internt/eksternt av relevante fagressurser (tittel, navn, arbeidssted): <ul style="list-style-type: none"> • Godkjent av Tor Brommeland (Overlege,Ortopedisk, SSK) nov. 2019
ENDRINGER OG ANSVAR	
9	Endringer siden forrige versjon: Oversatt fra NIC/NANDA til ICNP Juni 2024 Lagt til gjeldende prosedyrer
10	Tidsplan og ansvarlige personer for oppdatering av VP-en er: Ansvarlig: Beate Matre, Oppdatering hvert 2. år

 SØRLANDET SYKEHUS	Veiledende plan for sykepleiepraksis: Commotio - barn				Side: 6 Av: 10
Dokument-id: I.3.10-13	Utarbeidet av: SSHF, Beate Matre, fagutviklingssykepleier BUA SSA	Fagansvarlig: Beate Matre, fagutviklingssykepleier BUA SSA	Godkjent dato: 09.11.2024	Godkjent av: På vegne av fagdirektøren Ole Bjørn Kittang	Revisjon: 1.00

Foretaksnivå/Generelle fagprosedyrer/Veiledende behandlingsplaner

DOKUMENTASJON AV SØK FOR VEILEDENDE PLAN FOR SYKEPLEIEPRAKSIS

Prosedurens tittel	Commotio/ hodetraume - veiledende behandlingsplan
Spørsmål fra PICO-skjema	Hvordan observere og behandle barn og ungdom (0-18 år) utsatt for hodetraume? Hva er den beste sykepleie til barn/ungdom 0-18 år som er utsatt for hodetraume? Hvordan observere og behandle barn og ungdom (0-18 år) med commotio? Hva er den beste sykepleie til barn/ungdom 0-18 år med commotio
Kontakt detaljer prosedyremakere	Navn: Beate Matre E-post: Beate.Matresshf.no Tlf: 37014110
Bibliotekar som utførte eller veiledet søket	Navn: Sonia May Amundsen, (Medlem i KDS fagråd) Arbeidssted: Medisinsk bibliotek, SSHF E-post: Sonja.May.Amundsen@sshf.no Tlf: 37014237

Retningslinjer og kliniske oppslagsverk

Database/kilde	eHåndboka OUS (fokus på de kunnskapsbaserte fagprosedyrene) (obligatorisk)
Dato for søk	13.12.2023
Søkehistorie eller fremgangsmåte	Ingen aktuelle treff
Kommentarer	

Database/kilde	Nasjonale faglige retningslinjer, veiledere, prioriteringsveiledere og pakkeforløp fra Helsedirektoratet (obligatorisk)
Dato for søk	13.12.2023
Søkehistorie eller fremgangsmåte	Ingen aktuelle treff
Kommentarer	

Database/kilde	UpToDate (obligatorisk)
Dato for søk	13.12.2023
Søkehistorie eller fremgangsmåte	3 aktuelle treff: William P Meehan, Michael J O'Brien. Concussion in children and adolescents: Management. I: UpToDate ,versjon Juni 2023, Hentet 13.12.23 Concussion in children and adolescents: Management - UpToDate Sara Schutzman, MD Section, Minor head trauma in infants and children: Management. I : UpToDate, Versjon fra 11. September 2023, 2019, hentet 13.12.23 . Minor head trauma in infants and children: Management - UpToDate

 SØRLANDET SYKEHUS	Veiledende plan for sykepleiepraksis: Commotio - barn				Side: 7 Av: 10
Dokument-id: I.3.10-13	Utarbeidet av: SSHF, Beate Matre, fagutviklingssykepleier BUA SSA	Fagansvarlig: Beate Matre, fagutviklingssykepleier BUA SSA	Godkjent dato: 09.11.2024	Godkjent av: På vegne av fagdirektøren Ole Bjørn Kittang	Revisjon: 1.00

Foretaksnivå/Generelle fagprosedyrer/Veiledende behandlingsplaner

	Monica S Vavilala, MD, Robert C Tasker, MBBS, MD Randolph, MD, MSc Deputy, Severe traumatic brain injury in children: Initial evaluation and management. I: UpToDate, versjon fra August 2023, hentet 13.12.23. Severe traumatic brain injury (TBI) in children: Initial evaluation and management - UpToDate
Patient Education	
Kommentarer	

Database/kilde	BMJ Best Practice (obligatorisk)
Dato for søk	13.12.23
Søkehistorie eller fremgangsmåte	Søkeord: Concussion , head injury, head trauma + children NICE Guideline (NG232); Head injury: assessment and early management,] Publisert; Mai 2023 Overview Head injury: assessment and early management Guidance NICE Fant ellers treff som ikke var aktuelle eller for gamle (fra 2016)
Patient leaflets	
Kommentarer	

Database/kilde	Nursing Reference Center Plus (Evidence Based Care Sheets, Skills og Patient Handouts)
Dato for søk	13.12.23
Søkehistorie eller fremgangsmåte	Søkeord: Concussion , head injury, head trauma.+ children Smith, Nathalie m-fl. “Assessing minor Head Injury in Pediatric Patients”, CHINAL Nursing Guide, Mai 2023 Assessing Minor Head Injury in Pediatric Patients: NRC Plus (ebSCOhost.com) Alysia Gilreath-Osoff, Darcie Webb m.fl . <i>Managing Traumatic Brain Injury in Pediatric Patients</i> , CINAHL nursing Guide, februar 2023 Managing Traumatic Brain Injury in Pediatric Patients: NRC Plus (ebSCOhost.com)
Antall treff	To aktuelt treff I Nursing Reference center:
Kommentarer	

Database/kilde	NICE Guidance (UK) (obligatorisk)
Dato for søk	14.12.23
Søkehistorie eller fremgangsmåte	Søkeord: Concussion , head injury, head trauma.+ children Ett aktuelt treff: ICE Guideline (NG232); Head injury: assessment and early management,] Publisert; Mai 2023 Overview Head injury: assessment and early management Guidance NICE
Kommentarer	

Database/kilde	Helsebibliotekets retningslinjer og veiledere
Dato for søk	14.12.23

		Veiledende plan for sykepleiepraksis: Commotio - barn			Side: 8 Av: 10
Dokument-id: I.3.10-13	Utarbeidet av: SSHF, Beate Matre, fagutviklingssykepleier BUA SSA	Fagansvarlig: Beate Matre, fagutviklingssykepleier BUA SSA	Godkjent dato: 09.11.2024	Godkjent av: På vegne av fagdirektøren Ole Bjørn Kittang	Revisjon: 1.00

Foretaksnivå/Generelle fagprosedyrer/Veiledende behandlingsplaner

Søkehistorie eller fremgangsmåte	Søkeord: Concussion , head injury, head trauma.+ children Ingen aktuelle treff
Kommentarer	

Database/kilde	Socialstyrelsen, Nationella riktlinjer (SE)
Dato for søk	14.12.23
Søkehistorie eller fremgangsmåte	Søkeord: Concussion , head injury, head trauma.+ children Ingen aktuelle treff
Kommentarer	

Systematiske oversikter

Database/kilde	The Cochrane Library (obligatorisk)
Dato for søk	13.12.23
Søkehistorie	Søkeord: Concussion , head injury, head trauma.+ children Ingen aktuelle treff
Antall treff	Cochrane Reviews () Clinical Answers ()
Kommentarer	

Kvalitetsvurderte enkeltstudier

Database/kilde	McMaster PLUS – (ACP Journal Club (selected via PLUS) og PLUS Studies)
Dato for søk	14.12.23
Søkehistorie eller fremgangsmåte	Søkt på dette via Pyramidesøket Pyramidesøket Search (mcmaster.ca) Søkeord: Concussion , head injury, head trauma.+ children Ingen aktuelle treff
Antall treff	
Kommentarer	

PICOSKJEMA VEILEDENDE PLAN

Veiledende Plan:			
Skjemanummer:			
Kontaktperson(er): Beate Matre			
Epost: Beate.Matresshf.no			
Problemstilling formuleres som et presist spørsmål. Spørsmålet skal bestå av følgende deler:			
Hvordan observere og behandle barn og ungdom (0-18 år) utsatt for hodetraume?			
Hva er den beste sykepleie til barn/ungdom 0-18 år som er utsatt for hodetraume?			
Hvordan observere og behandle barn og ungdom (0-18 år) med commotio?			
Hva er den beste sykepleie til barn/ungdom 0-18 år med commotio			
Patient/problem Hvilke pasienter/tilstand/ sykdom dreier det seg om? Barn Ungdom	Intervention Hvilken intervensjon/ eksposisjon dreier det seg om? Observere	Comparison Hva sammenlignes intervensjonen med?	Outcome Hvilke resultat/effekt er av interesse?

		Veiledende plan for sykepleiepraksis: Commotio - barn			Side: 9 Av: 10
Dokument-id: I.3.10-13	Utarbeidet av: SSHF, Beate Matre, fagutviklingssykepleier BUA SSA	Fagansvarlig: Beate Matre, fagutviklingssykepleier BUA SSA	Godkjent dato: 09.11.2024	Godkjent av: På vegne av fagdirektøren Ole Bjørn Kittang	Revisjon: 1.00

Foretaksnivå/Generelle fagprosedyrer/Veiledende behandlingsplaner

0-18 år Hodetraume/commotio cerebri/hjernerystelse	Behandle Forebygge		
Fullstendig spørsmål:			
Hva slags type spørsmål er dette? ☐ Diagnose ☐ Etiologi ☐ Erfaringer ☐ Prognose ☐ Effekt av tiltak		Er det aktuelt med søk i Lovdata etter relevante lover og forskrifter? ☐ Ja ☒ ☐ Nei	
Hvilke søkeord er aktuelle for å dekke problemstillingen? Bruk engelske ord, og pass på å få med alle synonymer. Del opp søkeordene etter hva som gjelder/beskriver pasienten, intervensjonen/eksposisjonen, sammenligningen og utfallet.			
P	I	C	O
Person/pasient/problem	Intervensjon/eksposisjon	Evt. sammenligning	Resultat/utfall
Children Youths Adolescent Baby Toddler (young adults) Head Trauma Headinjury Concussion Commotio cerebri	Observations Observation Treatment Treatments Interventions Nursing Care Therapy		

 SØRLANDET SYKEHUS	Veiledende plan for sykepleiepraksis: Commotio - barn				Side: 10 Av: 10
Dokument-id: I.3.10-13	Utarbeidet av: SSHF, Beate Matre, fagutviklingssykepleier BUA SSA	Fagansvarlig: Beate Matre, fagutviklingssykepleier BUA SSA	Godkjent dato: 09.11.2024	Godkjent av: På vegne av fagdirektøren Ole Bjørn Kittang	Revisjon: 1.00

Foretaksnivå/Generelle fagprosedyrer/Veiledende behandlingsplaner

Kryssreferanser

Eksterne referanser